

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Illegalen gelegaliseerd

Voort, H. van der

Citation

Voort, H. van der. (1993). Illegalen gelegaliseerd. *Bestuurskundige Berichten*, 8(1), 18-19. Retrieved from <http://hdl.handle.net/1887.1/item:3233645>

Version: Publisher's Version

License: [Creative Commons CC BY-NC-ND 4.0 license](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/)

Downloaded from: <http://hdl.handle.net/1887.1/item:3233645>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Illegalen gelegaliseerd

Haiko van der Voort

Onderzoek

Dhr. Vos begon zijn onderzoek over illegalen om verschillende redenen. Ten eerste kunnen illegalen niet gebruik maken van een ABW-uitkering. Het is dus de vraag hoe ze dan hun bestaan kunnen opbouwen. Ten tweede kunnen legale bewoners de opvang van illegalen niet meer aan. Ten derde wordt de maatschappelijke positie van legalen door aanwezigheid van illegalen negatief beïnvloed.

De grote oversteek

Een illegaal-in-spé vertrekt niet voor zijn lol naar een rijker land. Economische misère en een flink vleugje jong idealisme zijn de grootste drijfveren. Zijn familie en relaties investeren in zijn vertrek naar de nieuwe betere wereld. Terugkomen naar het vaderland, meestal Turkije, Marokko of Suriname zal dan ook nooit een overweging kunnen zijn. Nederland is voor deze mensen vrij populair, omdat ze, zowel absoluut als relatief, vrij worden gelaten. Er heerst hier een positief sociaal klimaat en men kan hier vrij over straat lopen, omdat de politie alleen hinderlijk aanwezige illegalen zal oppakken. Aanwezigheid van familie is ook vaak een reden om hier te komen. Vaak vragen ze een toeristenvisum naar het toekomstige vaderland aan. Er hoeft dan pas een

Dinsdag een december vond de eerste B.I.L.-lezing van het seizoen plaats. Deze droeg de titel „Illegalen gelegaliseerd.” Twee sprekers hebben dit thema verduidelijkt door ieder een vrij lang referaat te houden. Zij mochten zich verheugen op een ruim aantal luisteraars (ongeveer 45 mensen) in 't Keizerzertje. De eerste spreker was dhr. Vos, onderzoeker bij de Sociale Dienst te Den Haag. Hij vertelde ons over zijn onderzoek over illegalen en hun leefomstandigheden, beweegredenen en gedrag. Een bij het onderzoek behorend rapport is dit jaar uitgekomen. Dit referaat werd aangevuld door een betoog gehouden door dhr. Kersten, werkzaam bij het bevolkingsregister van Amsterdam. Hij was nauw betrokken bij de moeilijkheden rond het identificeren van illegale slachtoffers van de Bijlmerramp in oktober dit jaar.

(soms voorlopige) verblijfsstatus aangevraagd te worden op het moment dat ze niet meer van plan zijn naar hun oorspronkelijke thuis terug te keren. Ze kunnen een vergunning tot vestiging, en dus een vergunning tot verblijf, krijgen als ze gedurende zes jaar legaal in Nederland hebben gewerkt. Echter de makkelijkste weg om legaal te worden is in het huwelijk te treden met een legale bewoner van Nederland. Schijnhuwelijken komen dan ook voor.

Leven in Nederland

Illegalen zijn hier om een goed bestaan op te bouwen. Legaliteit is hiervoor niet de enige vereiste. Illegalen werken veel zwart om over enige middelen te kunnen beschikken. Werkgevers buiten hen vaak uit. De woon-situatie van illegalen is naar hun arbeidssituatie. Vaak delen een stuk of drie mensen een goedkope kamer. Psychische klachten en besmettelijke ziekten zijn serieuze gevaren. Illegalen kunnen zich wel verheugen op enige voorzieningen. Het arbeidsbureau schrijft geen illegalen in, dus ze komen niet in aanmerking voor een WW-uitkering. De ZW, WAO, ZWF en AKW zijn echter wel op hen van toepassing. Bovendien zijn er diverse informele „grijze” kanalen. Zo komt het voor dat een illegaal een SOFI-nummer koopt voor een slordige honderd gulden.

Aanbevelingen

In het rapport worden verschillende aanbevelingen gedaan. De belangrijkste houdt in: een ontmoediging voor illegalen in spe om hierheen te komen. Momenteel worden illegalen niet het land uitgezet als ze voldoen aan de voorwaarden om een machtiging tot voorlopig verblijf te verkrijgen. Dit dient afgeschaft te worden. Illegalen die in Nederland verblijven moeten echter niet uitgezet worden.

Bevolkingsregister

Na deze wolkbreuk van informatie volgde de praktische kant van het probleem (of eerder: de problemen). Dhr Kersten legde ons eerst uit wat het bevolkingsregister inhoudt, te weten: boekhouding en vlottende gegevens over inwoners. Illegalen staan hier meestal niet in geregistreerd. Dit zorgde voor problemen toen op vier oktober het bekende El-Al vliegtuig neerstortte op twee flats in de Bijlmermeer. De registratie van de slachtoffers verliep stroef. Men kon niet precies zien wie er in die flats woonde, omdat er nogal wat illegalen huisden.

„Neef tiende etage”

De mensen moesten telefonisch doorgeven als vermiste bekenden er vermoedelijk bij betrokken waren. Er kwamen soms vage telefoontjes als „neef tiende etage.” Bovendien was er

onzekerheid over dubbelmeldingen en de vraag of de aangemelde persoon ook werkelijk in die flat woonde. Op twaalf oktober rees het bewustzijn dat er wel eens onterecht hulp aangevraagd werd. Om beter met de slachtoffers te kunnen praten werden ze allemaal in twee opvangcentra ondergebracht, te weten één in Novotel en één in een grote sporthal.

Kosto

Staatssecretaris Kosto schiep toen de mogelijkheid voor illegale slachtoffers een legale verblijfsvergunning te verkrijgen. Dit om „beklemmende humanitaire redenen.” Achttien oktober begon de registratie in de sporthal. Informatie werd volstrekt vertrouwelijk behandeld. Informatie van illegalen die niet in aanmerking

voor legalisatie kwamen, werd vernietigd. De zogenaamde „Kostolijst” zou op vrijdag 24 oktober vastgesteld moeten worden. Minstens één positieve bron was wel nodig om op deze lijst te kunnen voorkomen. Dit kon zijn een constatering van politie, van een dokter of verhuurder dat een illegale er echt woonde. De verwachting was dat ongeveer vijftien illegalen in aanmerking zouden komen voor legalisatie. Ongeveer 250 mensen kwamen zich melden, meer dan in één dag verwerkt kon worden voor gesprek. Daarom werd een deel van de registratie verschoven naar maandag twintig oktober aan de Herengracht een officieel overheidsgebouw. De mensen kregen een uitnodigingskaartje hiervoor.

Massaal

Die maandag kwam men massaal naar de Herengracht. Ongeveer 300 mensen kwamen vragen om legalisatie. De locatie was hiervoor niet geschikt, zodoende werden de mensen naar een naastgelegen grotere zaal gestuurd om aldaar een formulier in te vullen, waarop stond dat ze legaliteit zouden kunnen krijgen. Bovendien werden er persoonlijke afspraken gemaakt. Op woensdag en donderdag stond het wederom zwart van de mensen. Er kwamen zelfs bussen illegalen uit het buitenland. Daar hadden ze te horen gekregen dat men hier legaliteit kon krijgen. Uiteindelijk zijn er in totaal slechts zo'n 70 illegalen gelegaliseerd. Δ

Illustratie: Peter (Vrij Nederland, 31 oktober 1992)